

Handiger werken doe je zo (deel 8)

Frank Hendriks: 'Door registratie

De medewerkers op het bedrijf van Frank Hendriks registreren al sinds 1976 arbeid, productie, opbrengsten en kosten. Daardoor weet de teler precies hoe iedereen werkt, hoeveel tijd de bewerkingen vergen en hoeveel geld een bewerking kost.

Frank Hendriks teelt samen met twee zonen en een dochter onder de naam HendriksVof ongeveer 12 ha paprika's in Berkel en Bergschenhoek. Het bedrijf in Berkel bestaat uit drie afdelingen (samen 9 ha) die dicht bij elkaar liggen en waarvan hij de hele productie op één locatie sorteert. Deze drie bedrijven werken in alles samen. Zelfs het personeel wisselt onderling uit. Door een jarenlange bedrijfsregistratie weet deze teler heel veel over het reilen en zeilen van de onderneming, maar ook over de mensen die er werken. Verrassingen zijn daarom uitgesloten.

TEKST: TON HENDRIX

BEELD: ERIC VAN HOUTEN

Bij Hendriks hebben de drie afdelingen in Berkel verschillende zaai- en plantdata waardoor de oogstpieken, die kenmerkend zijn bij paprika's, elkaar opvolgen. Ook de einddata van de teelten volgen elkaar op. De arbeidsbehoefte is daardoor zeer gelijkmatig verdeeld over het hele jaar, waardoor de ondernemer de medewerkers optimaal kan inzetten op zijn bedrijf.

Al 30 jaar registreren

Frank Hendriks: "Op een cursus bedrijfsvoering in 1976/77 ben ik ervan overtuigd geraakt dat bedrijfsregistratie de sleutel is bij iedere belangrijke beslissing. Sinds die tijd registreren wij arbeid, productie, opbrengsten en kosten. Iedere vier weken vergelijken wij binnen een groep collega's de resultaten van deze registraties. Door

de jarenlange registraties en door deze gegevens met collega's te vergelijken, weten wij hoe iedereen werkt, hoeveel tijd de bewerkingen vergen en hoeveel geld een bewerking kost.

Vroeger legden we alles met de hand op formulieren vast en maakte een voorlichter daarvan overzichten. Tegenwoordig gaat alles elektronisch, onder andere door middel van een padregistratiesysteem en stelt VORTUS een overzicht van de gehele groep op.

"Het principe van toen staat nog steeds overeind. Ik ga nog steeds met een goed gevoel naar de bijeenkomsten. Bijna iedere keer komen er waardevolle conclusies uit de gegevens. We vergelijken de normen voor de individuele bewerkingen, productie, gasverbruik en kosten. Als we afwijkingen in vergelijking met de voor-

gaande perioden constateren, bespreken we dat. We proberen daarvoor dan een verklaring te vinden."

Nieuw niet altijd beter

De paprikateler bediscussieert met zijn collega's ook de verschillen tussen de bedrijven onderling. Zeker als iemand een nieuwe werkmethode in gebruik heeft genomen. De meeste telers hebben in de afgelopen jaren hun manier van werken aangepast zowel bij het oogsten, het transport als bij het sorteren.

Bij het onderling vergelijken blijkt nog wel eens dat niet alle nieuwe dingen verbeteringen zijn. Hendriks: "Wij hebben bijvoorbeeld op één bedrijf rolboekcontainers met valpijpen. Uit de registraties blijkt dat het oogsten daarmee meer tijd kost dan op de andere bedrijven waar we

heb ik alles onder controle'

met onderlossers werken. Het verschil bedraagt nu 5 tot 10%. Bij onderlossers kunnen de medewerkers altijd 'op de hand' snijden, bij roldoeken gaat dat niet. Dat kost extra tijd omdat de mensen minder snel hun vruchten kwijt kunnen. We gaan het systeem op dat bedrijf echter niet veranderen omdat deze kas te laag is voor een transportrail boven het hoofdpad, noodzakelijk bij het legen van de onderlossers." Volgens Hendriks is bij hoog oogsten met valpijpen en rolboekcontainers het aantal beschadigingen hoger dan bij de onderlossers. De weglegafstand blijft bij onderlossers het hele seizoen gelijk omdat de containers met de medewerkers mee omhoog gaan.

Scholieren het goedkoopst

Uit de registratie blijkt ook dat een hoger vruchtgewicht tot een lagere arbeidsbehoefte leidt. De medewerkers snijden dan minder vruchten bij eenzelfde gewicht. De teler: "De rassenkeuze is dus bepalend voor de arbeidsbehoefte bij de oogst. Omdat de arbeidsbehoefte in combinatie met het uurloon de arbeidskosten bepaalt, vergelijken we ook deze kosten. Dan blijkt iedere keer weer dat het werken met scholieren nog steeds het goedkoopste is. Deze zijn echter beperkt beschikbaar. Daarom werken we met vaste krachten, uitzendbureaus, aannemers en scholieren."

Voor de gewasverzorging, toppen en indraaien, besteedt de paprikateler uit. Door hun grote ervaring doen aannemers dat werk sneller dan vaste of losse mensen. "Daardoor zijn we ervan verzekerd dat ook dit werk in drukke perioden klaar komt. Zelf doen we een gedeelte, waardoor we precies weten hoeveel tijd het vergt. Daardoor kunnen we scherp onderhandelen met de aannemers. Het resultaat is dat het uitbesteden niet meer kost dan het werken met vaste mensen."

Individuele registratie

Om het beste uit de mensen te halen en om achterblijvers te helpen, vindt het registreren per persoon plaats. "We koppelen de resultaten ook individueel terug. Zeker bij nieuwe medewerkers hebben we daarmee spectaculaire resultaten behaald. Nieuwe medewerkers moeten na één week ongeveer 80% van het gemiddelde presteren. Is dat niet het geval dan gaan we

Uit de padregistratie blijkt dat de rolboekcontainers met valpijpen meer tijd kosten dan onderlossers.

samen na wat eraan mankeert. Door deze werkwijze kunnen we nieuwe mensen direct wijzen op hun tekortkomingen en aanwijzingen geven hoe dit te verbeteren." De teler geeft een mooi voorbeeld. Een van de medewerksters heeft recent haar kapsel aangepast omdat zij iedere keer na het wegleggen van een vrucht een haarlok uit haar ogen moest vegen. "Dat kostte zoveel tijd dat haar oogstprestatie minder dan 60% van de overige mensen was. Na deze aanpassing steeg deze direct naar 90%. Medewerkers die na de nodige aanwijzingen op 60% blijven presteren, adviseren wij een andere baan te zoeken." Hendriks: "De nieuwe medewerkers leren we hoe ze meer vruchten in een hand vast kunnen houden en in één keer weg kunnen leggen. Dat scheelt ongeveer 25% in oogstprestatie. Door de individuele registratie werken onze mensen ook netter omdat ze weten dat controle mogelijk is." Wekelijks stellen de afdelingschefs een arbeidsplanning op. Aan de hand daarvan delen ze de mensen in over de afdelingen en worden de uitzendkrachten ingeschakeld. "Door een goede planning en de flexibele inzet werken we in principe niet op zaterdag. Dat gebeurt niet vaker dan twee tot vier keer per jaar."

Leuke dingen

Deze teler wil het verblijf van de vaste en de parttime medewerkers zo aangenaam mogelijk maken. Zijn medewerkers moeten het ook in de pauzes naar hun zin hebben. "We hebben daarom van een ruimte naast de centrale kantine een recreatieruimte

gemaakt waarin allerlei tafelspellen staan. Verder hebben we een buitenzitje opgesteld, zodat de mensen bij mooi weer even buiten kunnen zitten. Daardoor vormen de pauzes een welkome afwisseling met het werk." Jaarlijks organiseert Hendriks een barbecue of etentje en krijgen de vaste mensen een pakket rond de jaarwisseling. Voor de vaste medewerkers is er een bonusregeling naar inspanning en functioneren. "Om de binding met het bedrijf te optimaliseren houden we met iedereen functioneringsgesprekken, waarin de gang van zaken in de voorbije maanden en de toekomst aan bod komt. Dan maken we ook afspraken voor de toekomst over bijscholing, een andere functie en dergelijke."

Vervolgserie arbeidskundige artikelen

Dit is het achtste artikel in een serie over het optimaliseren van arbeid. Eerdere artikelen verschenen in april, mei, juni/juli, augustus, september, oktober en november.

Paprikateler Hendriks registreert al dertig jaar de gegevens over de inzet van arbeid, de productie, de opbrengsten en de kosten. Nog steeds vergelijkt hij iedere vier weken zijn gegevens met een aantal collega's. Daardoor weet hij hoe zijn mensen werken, hoeveel tijd de bewerkingen vergen en hoeveel geld een bewerking kost. Daarbij blijkt soms dat verbeteringen niet altijd tot kostenbesparingen leiden.

SAMENVATTING